

Det betyder att fler vill köpa aktien, vilket i sin tur antagligen leder till att uppgången blir större.

- ✓ Låt inte aktierna ligga i ett bankfack, utan följ med i vad som händer och placera om enligt din egen plan!

Lennarts **STORA VARNING**

- ✓ Det är en risk att satsa på aktier. Det finns inga aktier som bara stiger.
- ✓ Sparpengar som ska användas de närmaste åren bör inte placeras på börsen.

Lennarts **TRÖST**

- ✓ Kom ihåg att din aktieandel är densamma även om värdet sjunker...
- ✓ Det är bättre att sälja till en liten förlust än tvingas senare till en större.
- ✓ Missade du lägsta kursen vid köpet? Ingen fara – fem år senare är kursen högre i alla fall.
- ✓ Aktiemarknaden kommer igen!
- ✓ Inflationen skapar högre kurser.
- ✓ Det tog tjugo år för Stinsen att samla ihop en halv miljon ...och trettio år till en miljon.

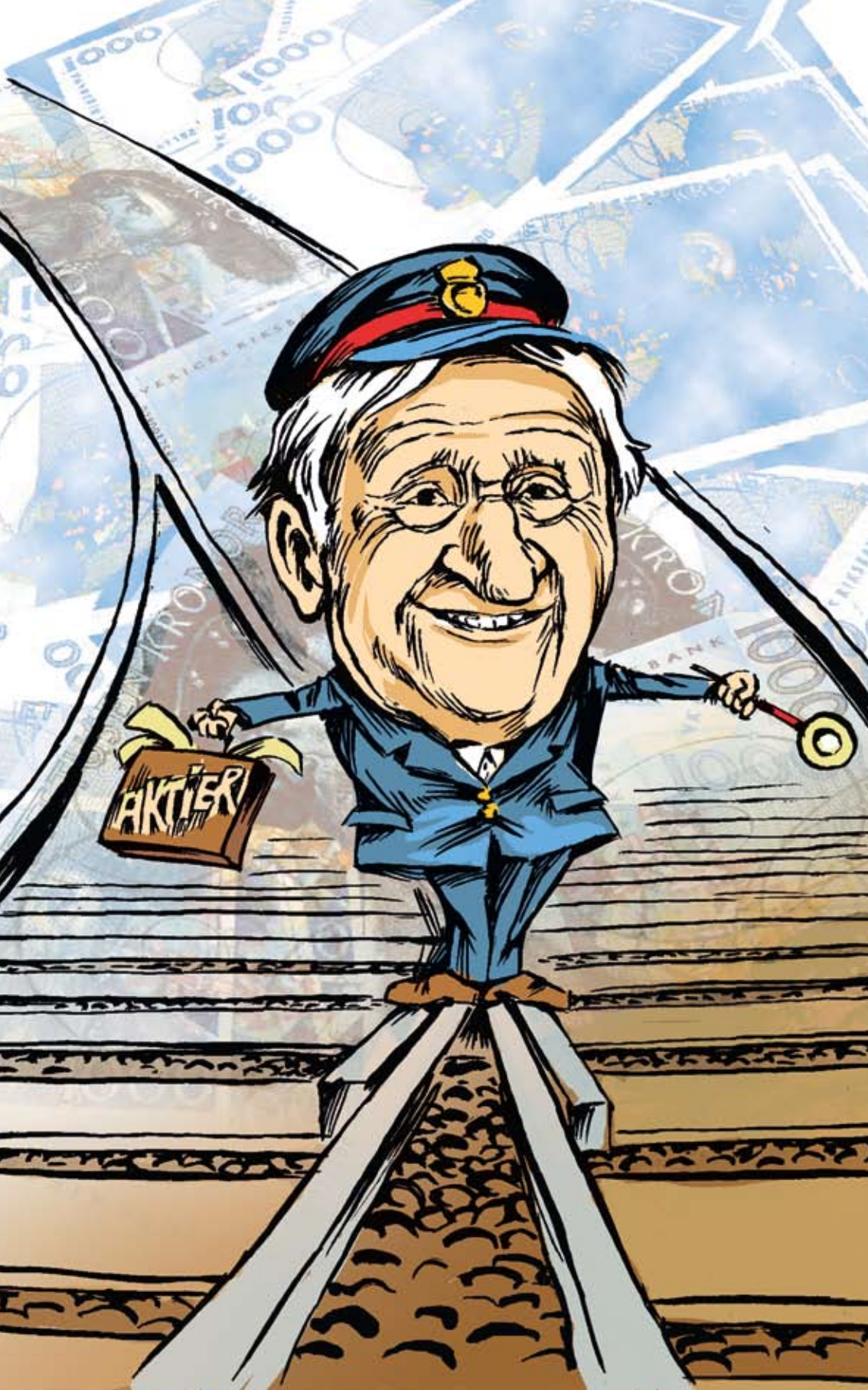
KÖPTIPS

Kom ihåg att det är många analysprogram, aktieanalytiker och finansmän som försöker hitta vinnaraktien. Chansen att en enskild aktiesparare gör ett rejält klipp är mycket, mycket liten.

Men ett långsiktigt aktiesparande kan ge en vinst på lång sikt.

Lennart rekommenderar företag som *AlfaLaval*, *Atlas Copco*, *Skanska* och *SCA*. De finns i Kina, och det är där det växer. ■

Illustration: Annica Giannini. Animega





För 100 kronor år 1910 kan man köpa lika mycket varor och tjänster som för 4 779 kronor år 2009. 100 kronor år 1910 motsvarar betalning för lika lång arbetstid som 43 654 kronor år 2009 för en manlig industriarbetare.

Inte kan en arbetare äga aktier...

ÄR AKTIER VERKLIGEN för alla? Lennarts regler och goda råd för att lyckas med aktieaffärer har visat sig hålla. Men hans historia är speciell och lång, och han har gjort sitt bästa för att visa att vem som helst kan bli aktieägare, till och med om man är en småbrukarson från stenigaste Småland och bara har sexårig folkskola.

Lennart föddes 1916, mitt under första världskriget, eller Det stora kriget. Han är äldste sonen och bor under sin barndom med föräldrar och syskon på en liten gård, Norra Stamphult, Algutsboda i Kronoberg. Där finns sex gårdar och ett soldattorp.

– Det fanns varken el eller tel, säger Lennart när han beskriver ett annat liv och en annan tid i ett annat Sverige.

– Det hade inte hänt något på landsbygden på 300 år, utan det mesta var precis som på 1600-talet. De brukade sin jord med tröplog och körde med häst och vagn. Man mjölkade för hand, kärnade smör i träbytta, odlade lin och torkade det i bastu, slipade lien och gjorde pinnar till träräfsan. På kvällen satt mor och spann eller stoppade strumpor, berättar Lennart.

Vanlig mat hemma på gården är havregryn, fläsk och potatis. De har fem – sex kossor och ett par grisar, julgrisen slaktas och man kokar blodkorv.

– Jag förstår egentligen inte hur vi kunde överleva, sex personer! Mamma vävde allt, sydde barnkläderna, och pappa halvsulade träskorna.

Moderniseringen är fortfarande en bit bort under 1920-talet på landet. Det är i stort sett självhushållning som gäller. Det mesta tillverkar man på gården, och kontanter är ovanliga. Småland är fortfarande en utvandrarbygd, och det är Amerika som hägrar ända fram till 1930-talet. Då har

Portföljens värde 1946: 600 kr

Sveriges ekonomi kommit ikapp. Finansmarknaden springer också ikapp amerikanska förhållanden: I början av 1900-talet exploateras de norrländska gruvorna, stora investeringar som kräver aktiekapital. Det görs spekulationsvinster och börsklipp, och det blir börskrascher. Flyget utvecklas, radio och ljudfilm blir populära – och 1929 dyker den amerikanska börsen. Många amerikanska småsparares pengar försvinner, och depressionen blir svår i det stora landet. I Sverige slår det inte riktigt så hårt. Några år efteråt, 1932, kommer den svenska börsnedgången som fortfarande bär namn efter en dominerande finansman. Till och med dagens svenska ungdomar känner till Kreugerkraschen.

Kreuger gled förbi i bil

Ivar Kreuger föddes i Kalmar, blev ingenjör och grundade ett byggföretag som introducerade armerad betong som byggteknik i Sverige. Med detta som utgångspunkt skapade han så småningom ett finansimperium och styrde i slutet av 1920-talet en stor del av världens tändsticksproduktion och flera stora svenska industrikoncerner som SCA, LM Ericsson och Boliden. Kreugers imperium lånade dessutom ut kapital till många stater i Europa efter Det stora kriget. När den amerikanska börsnedgången 1929 även nådde Kreuger ledde det till finansiella svårigheter, och han begick självmord 1932. Imperiet kraschade. Hela västvärlden påverkades.

Kreuger härstammade från Kalmar, inte långt från Lennart Israelssons hembygd, och Lennart har till och med sett Kreuger glida förbi i bil. Han var verkligen en av dåtidens stora kändisar.

Lennart är sexton år när kraschen inträffar. Då har han hunnit med att gå sex år i folkskola och börja arbeta som daglönare. Tio timmars arbetsdag och en lön på 1:50 eller 2 kronor är inte ovanligt. Han har inte en tanke på att studera.

De som har vågat satsa pengar i Kreugers tändsticksaktiebolag drabbas vid börskraschen. Lennart har en släkting på morssidan som förlorar pengar. Förtroendet för aktie marknaden sjunker, inte bara i Småland. Åsikten är att de få som har vunnit på aktiehandel förstås har vunnit pengarna från de många som har förlorat. Ord som kupongklippare och börshaj ger aktieaffärer dåligt



*Ivar
Kreuger*